

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою університету
протокол №3 від 23 жовтня 2012 р.



В.П.Кравець

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

ТЕРНОПІЛЬ - 2012

Положення розроблене на основі базового «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (наказ МОН України від 08.04.1993 р.), Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення «Про організацію навчального процесу» (наказ МОН України №161 від 02.06.1998 р.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практична підготовка студентів є невід'ємною складовою частиною процесу якісної підготовки фахівців в університеті і проводиться на оснащених відповідним чином базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, державного управління тощо.

Залежно від конкретної спеціальності чи спеціалізації студентів університету практика може бути:

1. За освітньо-кваліфікаційним рівнем: практики для підготовки, відповідно, бакалаврів, спеціалістів та магістрів.

2. За професійним спрямуванням: педагогічні та непедагогічні (комп'ютерна, технологічна, реабілітаційна тощо).

3. За змістом та ступенем готовності самостійно виконувати функції, передбачені посадовими інструкціями дипломованого фахівця: навчальні і виробничі.

4. За місцем проведення: польові, маршрутні та стаціонарні.

Враховуючи різноманіття спеціальностей в університеті та для повноти інформації, іноді можливе пересікання назв практики, наприклад: польова навчальна практика з гідрології бакалавра географії чи виробнича педагогічна практика спеціаліста історії тощо.

Всі питання пов'язані з організацією, проведенням та підведенням підсумків педагогічних практик регламентовані діючим в університеті «Положенням про педагогічну практику студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

У даному Положенні розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків усіх видів практик студентів різних спеціальностей навчання в університеті.

1. МЕТА І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1.1. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

1.2. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних освітніх та кваліфікаційних рівнів: бакалавр, спеціаліст, магістр.

1.3. Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності або спеціалізації, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються в навчальних планах.

Заключною ланкою практичної підготовки є переддипломна практика студентів, яка проводиться перед виконанням дипломної роботи. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, дозбирається фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної роботи, дипломного проекту або складання державних екзаменів.

1.4. Зміст і послідовність практики а також форми контролю та звітності визначаються програмою, яка розробляється викладачами кафедр згідно з навчальним планом та затверджується першим проректором університету.

Програма практики повинна містити також чітко визначені завдання та кількість балів за їх виконання. Для форс-мажорних ситуацій повинні бути передбачені альтернативні завдання.

1.5. Зміст та послідовність всіх видів практик для конкретної спеціальності чи спеціалізації визначається наскрізною програмою, яка розробляється згідно з навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівців.

Наскрізна програма практичної підготовки – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівень знань, умінь і навичок), які студенти повинні отримувати під час проходження кожного виду практики за кожним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Зміст наскрізної програми включає програми всіх етапів практичного навчання (навчальна та виробнича практики).

1.6. Кафедри можуть розробляти і інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики студентів.

2. БАЗИ ПРАКТИКИ

2.1. Практика студентів вищих навчальних закладів проводиться на базах практики, які мають відповідати вимогам програми.

Як бази практик можуть використовуватися навчально-виробничі та наукові підрозділи інших навчальних закладів, навчально-виховні заклади, професійно-технічні училища, дослідні господарства, полігони та підприємства, організації, установи, які мають необхідне обладнання та відповідне кадрове забезпечення.

2.2. Студенти можуть самостійно з дозволу відповідних викладачів кафедр (керівників практики) підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

2.3. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) за завчасним поданням відповідних кафедр, укладають договори на її проведення. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

3.1. Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора університету. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри університету. Загальну організацію практик та контроль за їх проведенням в університеті здійснює керівник практики (завідуючий відділом практики), який за рішенням ректора може бути підпорядкований першому проректору.

3.2. До керівництва будь-якою практикою студентів університету залучаються тільки досвідчені викладачі кафедр.

3.3. Перед початком практики її безпосередній керівник зобов'язаний ознайомитися з базою практики та погодити можливість належного виконання максимальної кількості завдань передбачених програмою практики.

3.4. Керівник практики від університету (викладач кафедри) також:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, методичні рекомендації чи інші);
- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає заліки чи інший вид підсумкового контролю з практики;
- подає завідувачу кафедрою письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

3.5. Розподіл студентів на практику проводиться деканатами з урахуванням можливостей баз практики та майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

3.6. За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики.

3.7. Студенти університету при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обов'язі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно здати документацію та отримати залік з практики.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику - це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики разом з іншими документами, установленими програмою (щоденник, характеристика та інше), подається безпосередньо керівнику практики.

Письмовий звіт за результатами практики подається в установлений термін керівнику практики від кафедри для перевірки, рецензування і допуску до захисту.

Звіт має містити відомості щодо виконання студентом усіх розділів програми практики. Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій, яких вимагає зміст завдань.

Розділи і окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності і конкретизовані. Таблиці, ілюстративний матеріал, додатки повинні бути змістовні й оформлені відповідно до стандартів оформлення звітів наукових досліджень.

Оформлений за всіма вказаними вимогами і прорецензований звіт про практику приймається викладачем-керівником практики від кафедри протягом визначеного терміну.

Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і його позитивної оцінки, зафіксованої у відповідному відгуку, звіт публічно захищається студентами на підсумковій (звітній) конференції перед комісією, яка створюється за розпорядженням завідувача кафедри і складається з викладачів (не менше двох) відповідної кафедри.

Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання потрібних документів та їх якості, змістовності проведених аналітичних досліджень, виконання індивідуального завдання, рівня знань та захисту студента. З метою об'єктивної оцінки знань та вмінь, набутих студентом під час проходження практики, оцінка за практику враховується під час захисту дипломної чи магістерської роботи та при визначенні його загального рейтингу.

4.2. Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Студент, який не виконав програму практики без поважних причин відраховується з університету.

4.3. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах університету та на радах факультетів не менше одного разу протягом навчального року.

Критерії оцінювання педагогічної практики для студентів випускного курсу ОКР «спеціаліст»

№	Оцінка	Вимоги, критерії	Примітка
1 А	Відмінно 90-100 балів	Ставиться в тому випадку, коли: навчально-виховна робота здійснена студентом на високому рівні (допускається не більше 10% оцінок „добре” за проведені уроки та виховні заходи, за умови відмінної характеристики особистості студента-практиканта вчителем-предметником, класним керівником та методистом); студент проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи в школі, знає і вміє застосувати у навчально-виховному процесі сучасні педагогічні технології і нові інформаційні засоби навчання, завоював повагу та	навчальна діяльність 35-40 балів виховна діяльність 15-20 балів методична діяльність 15-20 балів дослідницька діяльність 10-15 балів

		авторитет серед учнів, батьків і педагогічного колективу школи, методистів, керівників педпрактики; здав у визначений термін правильно оформлену документацію; виконав і захистив на високому науково-методичному рівні індивідуальне дослідження.	оформлення звіту та захист 15-20 балів
2 BC	Добре 75-89 балів	Ставиться в тому випадку, коли: навчально-виховна робота проведена на достатньому рівні (допускається не більше 25% оцінок „задовільно” за проведені уроки і виховні заходи, при добрій характеристиці особистості студента-практиканта вчителем-предметником, класним керівником та методистом); студент допустив незначні методичні помилки у навчально-виховному процесі, проте не завжди зміг самостійно їх виправити або пояснити в процесі аналізу уроку чи виховного заходу їх причину; у ході педпрактики студент-практикант був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи; одержав добрі відгуки від учнів, батьків, педагогічного колективу школи, методистів і класного керівника; здав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою групового керівника педпрактики; виконав і захистив на достатньому науково-педагогічному рівні індивідуальне дослідження.	навчальна діяльність 30-35 балів виховна діяльність 15-20 балів методична діяльність 10-15 балів дослідницька діяльність 10-15 балів оформлення звіту та захист 10-15 балів
3 DE	Задовільно 60-74 балів	Ставиться студенту в тому випадку, коли: навчально-виховна робота проведена на задовільному рівні (переважають задовільні оцінки за всі види роботи, однак не допускається підсумкове оцінювання за проведені уроки та виховні заходи оцінкою „незадовільно”); проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; загальна характеристика діяльності в школі студента-практиканта з боку учнів, батьків, вчителя-предметника, класного керівника, керівників педпрактики – „задовільна”; здав невчасно документацію, яка потребує доповнень і поправок; виконав на низькому науково-методичному рівні індивідуальне дослідження.	навчальна діяльність 20-25 балів виховна діяльність 10-15 балів методична діяльність 10-15 балів дослідницька діяльність 10-14 балів оформлення звіту та захист 0-10 балів
4 FX F	Незадовільно з повторним проходженням практики 35-59 балів 1-34 балів	Відсутня систематичність у роботі студента. Виконав на низькому професійно-педагогічному рівні навчальну, виховну, методичну роботу передбачену програмою з педпрактики. Допускав помилки, пов'язані зі знанням навчального предмета, методикою проведення уроків та позаурочної роботи з класом. Виконував дії у навчально-виховному процесі без достатнього теоретичного усвідомлення, копіюючи вчителя (методиста, студентів). Не здав документації або здав її з великим запізненням, допустивши при цьому значні помилки в її оформленні.	навчальна діяльність 1-25 балів виховна діяльність 1-10 балів методична діяльність 1-10 балів дослідницька діяльність 1-10 балів оформлення звіту та захист 0-4 бали

Структурна схема навчальної педагогічної практики

випускного курсу ОКР «бакалавр»

Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Організаційно-методична характеристика навчальної дисципліни																			
	Академічна характеристика	Структура			Зміст															
<p>Шифр напрямку 0101</p> <p>Назва напрямку: Педагогічна освіта</p> <p>Освітній рівень: Бакалавр</p> <p>Присвоювана кваліфікація Вчитель основної школи (за спеціальністю)</p>	<p>Рік навчання: 4</p> <p>Семестр: 8</p> <p>Кількість тижнів навчання: 6</p> <p>Кількість годин на тиждень: 36</p> <p>Позиція за базовим навчальним планом: Психолого-педагогічна, фахова, обов'язкова.</p> <p>Кількість ECTS кредитів: 6</p> <p>Вид підсумкового контролю: рейтингівання.</p> <p>Оцінювання результатів педагогічної практики: індивідуальний план, характеристика на учня, щоденник, сценарій (і) виховного (их) заходу (і в), конспекти уроків (8-12) спеціальність Початкове навчання - мінімум 50), аналіз уроку (мінімум 1), розгорнутий план-конспект позакласного заходу зі спеціальності, наочність.</p>	<p>Кількість залікових кредитів та змістових модулів в них: ЗК - 6; ЗМ - 4;</p> <p>Кількість годин: Загальна: 216.</p> <p>Аудиторні: 4(конф.)+N(к-сть уроків) + 6 (вих. зах.) +5 (год. кл. кер.) + 2 (пед.рада) + 4 (позакл. роб. з фаху) + 5 (по 1 год. в тиж. вед. шк. докум.) + 5 (інд. роб. з учнями і батьками) + 10 (інші види робіт)., (41+N)</p> <p>Самостійна робота: 145 -155.</p> <p>Індивідуальна робота: 12 (8 фах + 4 пед.) (Спеціальності „Початкове навчання”, „Фізична культура” – до 18 год.)</p> <p>Вид інд. завдання: педагогічне дослідження.</p>	<p>Система оцінювання</p> <p>Кількість балів за:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">поточний контроль</th> <th>підсумковий контроль</th> </tr> <tr> <th>ЗМ₁</th> <th>ЗМ₂</th> <th>ЗМ₃</th> <th>ЗМ₄</th> <th rowspan="2">Приймання звіту</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>40±5</td> <td>30±5</td> <td>20±5</td> <td>10±5</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			поточний контроль				підсумковий контроль	ЗМ ₁	ЗМ ₂	ЗМ ₃	ЗМ ₄	Приймання звіту	40±5	30±5	20±5	10±5	
поточний контроль				підсумковий контроль																
ЗМ ₁	ЗМ ₂	ЗМ ₃	ЗМ ₄	Приймання звіту																
40±5	30±5	20±5	10±5																	
<p>Мета: оволодіти сучасними методами, формами, засобами, технологіями навчально-виховної роботи; розвивати у студентів уміння застосовувати у практичній діяльності знання з основ теорії педагогіки та психології, виховувати потреби постійного удосконалення знань, навичок, умінь та педагогічної майстерності, інтересу до науково-дослідної роботи з методики викладання фахових навчальних дисциплін.</p> <p>Завдання та коротка характеристика змісту теоретичного і практичного навчання (за ОПП):</p> <ul style="list-style-type: none"> * закріпити і поглибити знання з психолого-педагогічних і фахових дисциплін, опанувати сучасні освітні технології, основи педагогічних досліджень та впроваджувати їх у навчально-виховному процесі; * ознайомити із специфікою діяльності загальноосвітніх навчальних закладів; * формувати вміння проводити різні форми навчальної діяльності з використання сучасних технологій навчання зі спеціальності; * розвивати уміння здійснювати виховну роботу (в тому числі і засобами фаху). <p>Перелік (назва) змістових модулів:</p> <p>ЗМ 1. Навчальна діяльність. ЗМ 2. Виховна діяльність. ЗМ 3. Методична діяльність ЗМ 4. Дослідницька діяльність.</p>																				

Додаток Б

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор _____ проф. Терещук Г.В.

« _____ » _____ 2012 року

**Типова програма
з наукової практики магістрантів
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка**

Тернопіль 2012

Період та тривалість: останній семестр підготовки фахівця ОКР «магістр», 4 тижні.

Мета практики: проведення експерименту, дослідів що потребують тривалої затрати часу та тривалого спостереження, відвідування бібліотек, архівів, підприємств та організацій для збору фактичного матеріалу тощо для успішного написання магістерської роботи, виконання інших завдань практики.

Форма звітності: залік за 100 бальною шкалою.

Обов'язкова звітна документація, що здається на кафедру:

1. Поетапні індивідуальні завдання практики, складені магістрантом та погоджені з науковим керівником або складені безпосередньо керівником.
2. Щоденник практики.
3. Звіт практиканта, завірений керівником.(враховуючи навантаження 4 год. на маг-та) (в КПІ – практикують звіт наукового керівника).

Критерії оцінювання:

- | | |
|---------------------------------------|--------------|
| 1. Виконання індивідуальних завдань – | 50-60 балів. |
| 2. Оформлення звіту | 20-30 балів |
| 3. Захист практики | 20 балів |

Захист практики може проходити у вигляді семінару практикантів з науковими керівниками (на розгляд кафедри чи завідувача).

P.S. Документація з наукової практики магістрантів підшивається в окрему папку та зберігається на кафедрі не менше 1 року.